

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 13455
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Дрогозюк Микита, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», працює вчителем англійської мови в Чернівецькому ліцеї №10, виконав акредитовану освітньо-наукову програму 38599 «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада PhD 13455, утворена наказом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти та науки України, м. Чернівці від 29 квітня 2026 року № 172, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Віри Бурдяк, доктора політичних наук, професора, професора кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рецензента – Наталії Ротар, доктора політичних наук, професора, професора кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Офіційних опонентів –

Григорія Перепелиці, доктора політичних наук, професора, професора кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Василя Бусленка, доктора політичних наук, професора, завідувача кафедри політології та публічного управління Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дмитра Короткова, кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри міжнародних відносин і політичної філософії Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

На засіданні 25 червня 2026 року разова спеціалізована вчена рада PhD 13455 прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Микиті Дрогозюку на підставі публічного захисту дисертації «Особливості розвитку відносин України з країнами Вишеградської групи в умовах російсько-української війни» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича Міністерства освіти та науки України на факультеті історії політології та міжнародних відносин, Міністерство освіти та науки України, Чернівці.

Науковий керівник Владислав Струтинський, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису (наводиться аналіз дисертації щодо дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також 5 публікацій, які засвідчують апробацію результатів дослідження дисертанта.

1. Дрогозюк М. Вишеградська група: динаміка становлення та сучасні реалії розвитку. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2024. Вип. 49. С. 75-83

2. Дрогозюк М. Зовнішньополітична орієнтація Угорщини на початку російсько-української війни як фактор нової кризи Вишеградської групи. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2024. Т. 15. С. 109-122.

3. Дрогозюк М. Трансформація українсько-угорських відносин в умовах російсько-української війни. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2025. Т. 16. С. 240-251

4. Дрогозюк М. Євроскептичні наративи Вишеградської четвірки щодо майбутнього Європейського Союзу: порівняльний дискурс-аналіз. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2025. Т. 17. С. 280-294.

5. Дрогозюк М. Трансформація зовнішньої політики країн Вишеградської групи в умовах російсько-української війни. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2025. Вип. 52. С. 25-34.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова ради Віра Бурдяк, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Проаналізувала пункти новизни роботи.

1. Основний внесок автора – комплексне дослідження політики країн В-4 щодо України у 2014–2025 рр., включаючи період після повномасштабного вторгнення рф. Новизна полягає найперше у систематизації великого масиву політичних процесів та їх порівняльному аналізі. Це сильне положення в плані актуальності та комплексності дослідження. Автор вперше охопив весь період з початку агресії рф до 2025 р., у межах єдиної аналітичної моделі, і це є новим науковим результатом. Втім, він вказав лише на факт проведення порівняння і зупинився перед виявленням закономірностей чи типологій.

2. При оцінці інструментів підтримки України новизна залежить від запропонованих критеріїв оцінювання. Автор описав політичну, економічну, військову та гуманітарну підтримку, здійснивши емпіричний аналіз. Вважаємо, що слід було б створити авторську модель оцінювання ефективності такої підтримки. Це значно підвищило б рівень новизни.

3. Положення про встановлення внутрішніх і зовнішніх факторів політики країн В4 має певну наукову цінність, але ці фактори традиційно досліджуються в межах теорій зовнішньої політики та міжнародних відносин. Для дисертації з політології новизна полягає швидше в їх застосуванні до конкретного регіонального кейсу.

4. Усі чотири положення в рубриці «Уточнено» («мотиваційні чинники», «внутрішньополітична динаміка», «санкційна активність», «м'яка сила») цілком відповідають традиційній категорії дисертаційних результатів «набули подальшого розвитку» чи «уточнено». Вони корисні для розвитку наукового знання, хоча не належать до найбільш вагомих елементів наукової новизни.

Рецензент Наталія Ротар, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

1. У тексті роботи (Розділ 1) зазначається відсутність єдиної теоретико-методологічної моделі, яка б пояснювала механізми взаємодії України з країнами Вишеградської групи, але водночас пропонуються окремі концептуальні підходи (неореалізм К. Волца, структурний конфлікт С. Краснера, баланс загроз С. Волта, концепція гегемонії Дж. Міршаймера), що фактично формують основу для такої моделі. Це створює концептуальну напругу між твердженням про «брак моделі» та фактичним використанням різних теоретичних інструментів, що фактично і формують теоретико-методологічну модель. Привернемо увагу, що у вступній частині роботи жоден методологічний підхід чи теорія автором не зазначені.

2. У тексті дисертації наголошується на фрагментарності досліджень проблеми розвитку відносин України з країнами Вишеградської групи в умовах російсько-української війни, але водночас визнається наявність значного масиву літератури, що охоплює безпековий, енергетичний та міграційний аспекти. Така оцінка виглядає суперечливою, оскільки з одного боку, автор констатує наявність значної кількості наукових досліджень, з іншого – оцінює його як недостатній, не зазначаючи при цьому, які саме тематичні аспекти не досліджені, або мало досліджені.

3. Характеризуючи позиції країн Вишеградської групи в умовах російсько-української війни, автор опирається на максимально широкі узагальнення, коли Польща та Чехія маркуються як прихильники підтримки України, а Угорщина, як прагматичний політичний актор, що опирається на економічні інтереси. Це спрощує складну палітру внутрішньополітичних факторів і призводить до надмірної редукції.

4. У дисертаційному дослідженні відсутня чітка операціоналізація понять, які використовуються для опису позицій країн Вишеградської групи. У Розділі 1 автор наголосив на необхідності переведення теоретичних категорій у набір емпірично фіксованих індикаторів, проте під час аналізу безпекових пріоритетів застосував узагальнені формулювання («мінімальна адаптація», «інституційно-адаптивне коригування»), які не мають конкретних вимірюваних показників, що знижує валідність висновків.

5. Визначаючи методи дослідження, що будуть використані для характеристики проблеми розвитку відносин України з країнами Вишеградської групи в умовах російсько-української війни, автор підкреслює важливість компаративного підходу, однак порівняння між країнами Вишеградської групи здійснюється радше на рівні загальних оцінок, ніж через систематизовані параметри (наприклад, рівень військової допомоги, санкційна політика, параметри енергетичної залежності), що створює дисбаланс між заявленим методологічним інструментарієм і його фактичним застосуванням. Нагадаємо, що порівняльний метод передбачає визначення чіткої системи вимірюваних критеріїв.

6. У своєму дослідженні Микита Дрогозюк недостатнього врахував внутрішньополітичні процеси в державах Вишеградської групи, що відповідає спеціальності 052 Політологія. У методологічній частині автор наголосив, наприклад, на важливості аналізу дискурсу сек'юритизації, проте в тексті роботи внутрішньополітичні чинники згадуються лише фрагментарно, зокрема зазначив епізодичні позиції окремих лідерів у Чехії чи Словаччині без системного зіставлення їхнього впливу на формування зовнішньополітичних

рішень. Відтак, заявлена багатовимірність дослідження обмежено відповідає фактичному рівню деталізації.

7. Уточнення потребує вислів автора «Важливою тенденцією стала поступова європеїзація підтримки України», що суперечить традиційному визначенню змісту поняття «європеїзація» в тих концептах, які були визначені Микитою Дрогозюком як методологічна основа дослідження.

8. Простежується суперечність між твердженням про «латентний характер розбіжностей у 2016-2021 рр.» та одночасним описом суттєвих відмінностей у політиці Польщі, Чехії, Словаччини й Угорщини. Якщо розбіжності були настільки очевидними, їх не можна трактувати як латентні, оскільки це суперечить методологічному обґрунтуванню природи відмінностей у сфері політики та політичної взаємодії.

9. Автору варто було більш уважно поставитися до формулювання наукової новизни дослідження та деталізувати, в чому саме вона полягає; більш уважно поставитися до стилю викладу матеріалів дослідження, зокрема уникнення нічим не підтверджених фактів; використати додатки, в яких відобразити статистику взаємодії та відносин України з державами Вишеградської четвірки. Загалом, автору варто посилити операціоналізацію ключових понять, забезпечити більш системний компаративний аналіз за визначеними параметрами та інтегрувати внутрішньополітичний вимір у пояснювальну модель з метою підвищення аналітичної цінності дослідження.

Офіційний опонент Григорій Перепелиця, доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

1. Фокусуючи свою дослідницьку увагу на проведенні комплексного порівняльного аналізу особливостей еволюції відносин України з країнами Вишеградської групи у 2014-2025 рр. в умовах російсько-української війни, позиції країн Вишеградської групи щодо України на початковому етапі війни у 2014-2015 рр. автор дещо зміщує акценти власне на формуванні саме позицій країнами Вишеграду. Україна фігурує як об'єкт агресії. У даному контексті дисертанту варто було би посилити характеристику зовнішньополітичної активності саме України, враховуючи тему дисертаційного дослідження.

2. Означаючи наукову новизну проведеного дослідження, М.С. Дрогозюк зазначає, що «Дисертаційна робота є однією з перших у вітчизняній політичній науці комплексних спроб порівняльного аналізу еволюції відносин України з країнами Вишеградської групи у 2014-2025 рр. в умовах російсько-української війни» (с.18). Не заперечуючи цей аргумент щодо проведеного

дослідження, на нашу думку, варто було б посилити позицію саме України у розвитку стосунків.

3. Для тексту дослідження є характерними поодинокі диспропорції у висвітленні окремих аспектів предмету дослідження. Насамперед, це характерне для Розділу 2.

Офіційний опонент Василь Бусленко, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології та публічного управління Волинського національного університету імені Лесі Українки.

1. У роботі варто було б дещо чіткіше розмежувати поняття «Вишеградська група», «Вишеградський формат», «В4+Україна», «країни Вишеграду» та «субрегіональна платформа». У тексті ці поняття загалом використовуються коректно, однак вони не завжди мають однакове аналітичне навантаження. Вишеградська група як політичне об'єднання, Вишеградський формат як механізм консультацій, В4+Україна як окрема модель взаємодії та країни В4 як сукупність національних акторів не є повністю тотожними. Більш послідовне понятійне розмежування дозволило б зробити окремі теоретичні положення роботи ще точнішими.

2. Методологічна база дисертації є достатньо широкою, що, безумовно, свідчить про прагнення автора комплексно охопити предмет дослідження. Водночас робота могла б виграти від чіткішого визначення ієрархії використаних методологічних підходів. Зокрема, доцільно було б виразніше показати, який із підходів виконує роль базового пояснювального інструменту, а які застосовуються як допоміжні. Це стосується співвідношення системного, структурно-функціонального, порівняльного підходів, а також окремих положень неореалізму, інституціоналізму та концепцій структурного конфлікту. Така деталізація не змінила б загальної логіки дослідження, але посилила б його теоретико-методологічну строгість.

3. Окремі ключові поняття, які відіграють важливу роль у висновках дисертації, потребують дещо чіткішої операціоналізації. Йдеться, зокрема, про такі категорії, як «регіональна солідарність», «криза регіональної єдності», «функціональна трансформація Вишеградського формату», «консультаційна платформа». Автор переконливо використовує ці поняття для пояснення змін у політиці країн В4, однак у роботі можна було б чіткіше визначити критерії, за якими вимірюється рівень солідарності, ступінь кризи чи глибина функціональної трансформації. Це надало б окремим висновкам більшої аналітичної визначеності.

4. Враховуючи значний обсяг фактологічного та порівняльного матеріалу, робота могла б виграти від ширшого використання додатків. Окремі

узагальнюючі таблиці, схеми, хронологічні переліки, порівняльні характеристики санкційної, енергетичної, гуманітарної чи військово-технічної політики країн В4 доцільно було б частково винести за межі основного тексту. Це сприяло б більшій композиційній стрункості дисертації, водночас зберігаючи її емпіричну насиченість і доказову базу.

Офіційний опонент Дмитро Коротков, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і політичної філософії Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

1. Хронологічні межі дослідження 2014-2025 рр. є цілком виправданими, однак період 2016-2021 рр. у роботі міг би бути поданий більш детально. Саме в цей час російсько-українська війна поступово втрачала статус центрального питання європейського політичного порядку денного, водночас зберігаючи фундаментальне значення для України. Для країн Вишеградської групи це був період певної нормалізації взаємодії з Україною, посилення внутрішніх політичних проблем, енергетичних дискусій, міграційних викликів і зміни пріоритетів у межах ЄС. Більш детальне висвітлення цього етапу дозволило б чіткіше показати, які тенденції сформувалися до повномасштабного вторгнення і чому після 2022 року реакції країн В4 виявилися такими різними.

2. Дисертація містить значний емпіричний матеріал щодо політичної, гуманітарної, військової та санкційної підтримки України, однак порівняльний аналіз міг би бути посилений за рахунок більш системного представлення кількісних показників. Доцільно було б уніфікувати дані щодо всіх чотирьох країн Вишеградської групи за кількома параметрами: обсяги військової допомоги, фінансова підтримка, гуманітарна допомога, прийом українських біженців, участь у санкційній політиці, енергетична залежність від росії, рівень суспільної підтримки України. Така порівняльна таблиця або система показників зробила б окремі висновки ще переконливішими і надала б дослідженню більшої емпіричної наочності.

3. Практичні рекомендації, сформульовані у дисертації є загалом слушними, однак вони могли б бути більш адресними. Зокрема, доцільно було б окремо виділити рекомендації для Міністерства закордонних справ України, дипломатичних представництв України в країнах В4, парламентської дипломатії, органів виконавчої влади, безпекових інституцій, експертного середовища та структур, що працюють із питаннями післявоєнної реконструкції. Така деталізація дозволила б перетворити аналітичні висновки роботи на більш конкретні практичні орієнтири для української зовнішньої політики.

4. У роботі достатньо ґрунтовно описано зовнішньополітичні позиції країн Вишеградської групи, однак механізми ухвалення відповідних рішень у самих країнах В4 могли б бути розкриті детальніше. Йдеться про роль урядових коаліцій, парламентських дебатів, партійної конкуренції, громадської думки, медіа, бізнесових груп і безпекових інституцій у формуванні політики щодо України. Такий аналіз був би особливо цінним для пояснення змін у політиці Словаччини та Угорщини, а також для розуміння того, наскільки стійкою може бути підтримка України в Польщі та Чехії за умов зміни внутрішньополітичної кон'юнктури.

На дисертацію Микити Дрогозюка надійшло три позитивних звернення, що містять такі зауваження:

Наталія Вінникова – доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

По-перше, окремі висновки роботи могли б бути сформульовані дещо компактніше. З огляду на значний обсяг проаналізованого матеріалу автор прагне максимально повно відобразити всі результати дослідження, однак у певних випадках більша лаконічність посилює б аналітичну виразність підсумкових положень.

По-друге, зважаючи на те, що російсько-українська війна триває, а політика країн Вишеградської групи залишається динамічною і залежною від виборчих циклів, рішень ЄС і НАТО, економічної ситуації та змін громадської думки, окремі прогностичні положення доцільно було б подавати з більшою обережністю.

По-третє, текст дисертації потребує додаткового редакційного вичитування, оскільки в окремих місцях трапляються стилістичні, технічні та орфографічні огріхи. Вони не мають системного характеру і не впливають на зміст основних положень дисертації, однак їх усунення сприяло б більшій академічній вивірченості та редакційній довершеності рукопису.

Василь Климчук – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

По-перше, словацький кейс, на нашу думку, міг би бути представлений дещо самостійніше. Саме Словаччина є показовим прикладом того, як зміна урядової конфігурації та внутрішньополітичної риторики може впливати на

зовнішню політику щодо України, тому цей напрям заслуговує на ще виразніше аналітичне висвітлення.

По-друге, у порівняльному аналізі країн Вишеградської групи доцільно було б чіткіше окреслити критерії порівняння. Йдеться, зокрема про такі параметри, як рівень військової допомоги, політико-дипломатична підтримка, санкційна активність, прийом українських біженців, енергетична залежність від росії, суспільні настрої та сталість урядового курсу. Більш послідовне використання таких критеріїв зробило б порівняльну частину роботи ще більш наочною.

По-третє, з огляду на значний обсяг порівняльного матеріалу, окремі узагальнення варто було б подати у вигляді додаткових таблиць, схем або додатків. Це дозволило б компактніше представити відмінності між Польщею, Чехією, Словаччиною та Угорщиною і водночас не перевантажувати основний текст фактологічними деталями.

Олександр Висоцький – доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

По-перше, безпековий вимір дослідження можна було б ще тісніше пов'язати з політикою НАТО, зокрема з питаннями зміцнення східного флангу, оборонного планування, військово-технічної кооперації та перспектив євроатлантичної інтеграції України. Такий акцент дозволив би глибше показати роль країн В4 не лише як регіональних партнерів, але і як учасників ширшої системи колективної безпеки.

По-друге, угорський кейс, який справедливо займає помітне місце в дисертації, міг би бути поданий ще більш багатовимірно. Окрім енергетичної залежності та прагматичної позиції уряду, доцільно було б ширше врахувати питання політики пам'яті, становища національних меншин, електоральної риторики, медійного дискурсу та особливостей політичного режиму в Угорщині. Це дозволило б глибше пояснити не лише зміст угорської позиції, але й механізми її внутрішньої легітимації.

По-третє, перспективи формату В4+Україна могли б отримати ширший прогнозний аналіз. Зокрема, було б доцільно чіткіше окреслити, у яких сферах цей формат може зберігати ефективність після завершення активної фази війни, а в яких напрямках Україні доцільніше робити ставку на двосторонню співпрацю або інші регіональні ініціативи, зокрема Тримор'я, механізми ЄС чи безпекові коаліції.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада PhD 13455 присуджує Микиті Дрогозюку ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка членами разової ради не висловлювалася.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради PhD 13455
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології
та державного управління
Чернівецького національного
університету
імені Юрія Федьковича

Віра БУРДЯК